

rantia primera i darrera de la nostra capacitat constant de poble lliure. I l'adquisició d'una unitat ortogràfica és l'indici d'un començ de difusió i popularitat d'aquestes aspiracions.»

Després de lo qual—passem-ho sense discutir, que ja és prou!—afegia que l'Institut ens havia fet el gran favor amb ses normes, i que aquestes eren tant bones perquè les havien acceptat en Prat de la Riba—*alaba't, ruc, que a la fira et duc!*—el bisbe de Vich, i —tornem-hi, oh santa insistència! — LA TOTALITAT DE LA JOVENTUT LITERARIA. És a dir: la vella *Perdiu* es passava per... sota l'aixella el manifest de la gent de lletres de Catalunya, que s'havia cuidat prou de no publicar ni esmentar. Oh, la bona fe dels mestres en escamoteig!

I acabava dient:

«El catalanisme està passant de les fontades literàries, de les tertulies d'apotecari, de les penyes de cafè, a les grans realitzacions d'un Nacionalisme d'Estat. Però és, naturalment, possible que no desitgin comportar-ho els que, nobles i antics solitaris, veuen, del seu recó estant, desfilar innombrables munions amb gestos i veus que'ls són incomprendibles.»

Oh, l'ampla i viva acció dirigent den Prat i den Xenius,—l'acció dels sous triples i quàdruples—incompresa per les velles miloques catalanistes del temps de les vaques flaques! Oh, els nobles i antics solitaris, la rancia lleu de blat del pa blanc que ara es reparteix pels rebòsters de la Mancomunitat lliguera, que no volen comportar sense protesta que la Patria i la Llengua serveixin de tapadores a les meriendas de negres que han substituït a les velles fontades literàries! Oh, les munions innombrables i els gestos i veus incomprendibles dels tiburons del:

*Mare de Déu dels Dolós:
tres per mi, i un per vos!*

Com veuràs, lector, això no són raons, però és que no en calen, de raons. Com deia el canonge Collell: *«els savis de l'Institut creuen que la millor paraula és la que's calla, i que per a anar implantant les normes basta i sobra el sistema doble de la imposició autoritària i de la insinuant captació per medi del «reptilienfonds» d'una secció de l'Institut.»*

Però... seguim, i suspenguem els comentaris, i passem al diumenge 11 d'abril, en que's repregué la sessió que'l 25 de març fou suspesa per fer-la impossible les ben retribuïdes veus del requetè normista-carnerià, que parla sempre en nom de la totalitat de la joventut literària (*Non plus ultra!*), en nom de l'ampla i viva (i tant viva!) acció dirigent del Repartidor Màxim de Catalunya... pagant Catalunya.

ESTOMACAL FALLIERES

SELECTE DIGESTIU

De venda en els principals cafès, restaurants i bars d'Espanya y de la República Argentina

Si la sessió del 25 de març fou d'escàndol a cara descoberta, la del 11 d'abril fou d'emboacades i habilitats capcioses.

El senyor Duràn i Ventosa—que, aixís com en Prat és el cervell, i en Cambó la boca, ell és la melsa i el ronyó del regionalisme—per medi d'una *esmena a la esmena* den Bofill i Mates pretingué habilidosament arrencar al Cos d'Adjunts una extemporània declaració de que desitjava l'unitat ortogràfica i de que (ara ve la cua)—*faria tota mena d'esforços per a assolirla*, però es negava i es negà a admetre l'adició que se li proposava per en Josep M.ª Roca de que no resultés la uniformitat de l'imposició, sinó de l'espontània evolució. Ca, berret! A lo que tirava en Lluïset era a que no's derogués l'acord-sorpresa del 1913.

Digué coses peregrines, el senyor Duràn! Tant peregrines com la de que, acceptades per les escoles catalanes les normes de l'Institut, els escolars sabran llegir tots els periòdics i llibres catalans, menys els volums dels Jocs, i que al veure l'ortografia dels Mestres en Gai Saber (quina inquina els té, en Duranet, als pacífics Mestres! ; Què li deuen haver fet?) tindran un petit concepte del valer d'aquells.

L'argumentació—com veus, lector—és colossal. Si els escolars no poden llegir els volums dels Jocs, tampoc podran llegir els den Verdguer, ni els den Milà, ni a l'Aribau, ni a l'Aguiló, ni an en Balaguer, ni an en Pitarrà, ni an en Guimerà.... Si tenen els escolars un petit concepte dels Mestres en Gai Saber perquè no conegueren o no acceptaren les normes, i això els ha de ser lícit, també ens ho seria a nosaltres tenir-lo igualment dolent den Bernat Desclot, i Muntaner, i Ausias-March, i Jordi de Sant Jordi, perquè no conegueren la nostra ortografia del segle XIX!

Això és, justament, una forta argumentació contra la sobtada imposició ortogràfica, i una defensa magnífica de la necessitat del procediment evolutiu en la uniformació de l'ortografia. Que és lo que li deia en Pella i Forgas: *«No és pas cosa tant baladí l'escriure i o l'escriure y, que en això com en altres coses, ha de quedar-hi reflexat el caràcter català. No hem pas tingut sempre la mateixa ortografia els catalans, sinó que aquesta ha anat evolucionant i concretant-se amb la costum, segons aquell antic principi: QUISCUNA GENT FA SA LLEY PER LA COSTUMA. L'Institut ha vingut a proclamar regles, no recordant-se de que devia fer com les Academies, que no dicten regles, sinó que sancionen costums.»*

Però... ja pots xiular si l'ase no vol beure!

El senyor Duràn volgué votar. «—Veïam qui serà que gosarà votar contra la declaració d'un desig d'unitat ortogràfica!»—va dir-se. Més, el *maquiavelisme*, com digué en Gambús, no va valer. L'am d'agafar peix, com li digué en Sala i Bofill, no va picar-lo ningú dels que no estaven enganxats a l'esquer per endavant.

94 vots rebutjaren la proposició Duràn, que n'obtingué 68 en pro.

11 mestres en Gai Saber assistiren a l'acte.

Instal·lacions elèctriques. Il·luminacions decoratives. Lampisteria en general. Dinamos, electre-motors, telefons, timbres, para-llamps, ascensors, material elèctric, etc.

J. Jorge Vinaixa i C.^a

Oficines: Diputació, 168, pral., 2.ª Taller: Villarreal, 57, tda.

9 votaren contra l'habilitat del diputat de la Lliga. Un (el senyor Folch i Torres) s'abstingué. Un altre, don Josep Carner (membre de l'Institut, amb dietes; empleat del mateix, amb sous; redactor de *La Veü*, cobrant) votà amb el senyor Lluís.

(No obstant, Mn. Gudiol, redactor de *La Veü* també, i en Frederic Rahola, senador regionalista, havien votat contra. Dit sia en honor a la seva independència.)

L'èxit del senyor Lluís no podia ser més espatarrant. En vista de lo qual, i de l'èxit obtingut al dir que un grupo (que resultà ser un *grupo de un*) d'escriptors valencians li encomanaven que digués que ells trobaven les normes tant bones com el propis *tramusos*, optà per plegar el ram i asseure's definitivament... *en pleno èxito!*

Llavors el profeta regionalista senyor Bofill i Mates, anuncià solemnement, tràgicament, com nou Jeremies que plora per endavant la fi d'Israel, que ells, les persones manades, no volent fer-se solidaris de lo que passés, s'abstindrien de parlar més i de votar en cap nova deliberació. Com que donya Leonor els havia donat *potá*, renunciaven generosament a la mà de donya Leonor!

Per fi es votà la proposició Rocamora-Girbal Jaume, que diu:

Queda a discreció del Concell Directiu dels Jocs Florals l'aplicació dels sistemes ortogràfics i formes gramaticals que cregui més convenients en ses publicacions, però respectant sempre lo usat per cada autor en sa composició premiada al publicar lo volum anyal de nostra polètica festa.

Digueren si, deü dels onze Mestres assistents (aquesta vegada el senyor Folch ja no s'abstingué; el senyor Carner s'abstingué, seguint les ordres donades) y altres senyors, fins a 94.

Digueren no; 10 senyors! El doctor Martí Julià, amb els elements de l'Unió, en Pompeu Fabra, firmant de les normes, i en Miquel i Planas. Foren més conseqüents i més valents i molt més ben vistos que'ls de l'olla.

I... llestos!

L'èxit de la Lliga no podia ser més esclatant. D'una qüestió purament d'interès literari, en volgué fer qüestió política en busca d'un èxit, i en sortí descalabrada amb ignominia per haver confós llastimosament els termes de la qüestió.

La meua passada, però verídica, relació de fets resta acabada.

Queden, no més, quatre comentaris que—per via d'epíleg—aniran la setmana entrant, en que saldarem i tirarem ratlla.

JOAN BLANCAS

FÈLIX COSTA, impressor.—Carrer Nou de la Rambla, 45, baixos

VINS Y MISTELES

Societat anònima

BATALLA

Marquès del Duero, núms. 206 y 208

Telefon núm. 6177

GRANJA CARCERENY

XACOLATERIA I LLETERIA

RAMBLA DE LES FLORS, 33

OBERT TOTA LA NIT